

BRICS + T? TURCJA JAKO POTENCJALNY CZŁONEK GRUPY CZOŁOWYCH PAŃSTW ROZWIJAJĄCYCH SIĘ GOSPODARCZO

József Fekete¹, Zsolt Radics¹, Zoltán Bujdosó²

¹ University of Debrecen

² Károly Róbert University College

Streszczenie: „Next 11” (N-11) jest często stosowanym określeniem dotyczącym 11 krajów, których wzrost gospodarczy słabnie. Kraje te mogą opierać się na modelu krajów BRIC. W dekadzie 2010 mapa gospodarki światowej będzie się zmieniać i dzielić dochody w bardziej sprawiedliwy sposób. Główny cel badania to pokazanie rosnącego znaczenia Turcji na światowym rynku oraz jej obecna i przyszła rola w światowej gospodarce.

Badanie oparte jest na różnorodnych angielskojęzycznych materiałach. Prezentacja dotycząca różnych funkcji gospodarczych opiera się na badaniach przeprowadzonych przez instytucje gospodarcze, organizacje, ogólne dane statystyczne wyrażone przez gospodarcze i regionalne plany rozwoju.

Turcja stanie wkrótce przed dylematem czy starać się za wszelką cenę aby stać się nowym południowoschodnim członkiem Unii Europejskiej lub pozostać w „izolacji” (we współpracy z BRICS) aby zostać podobnie znaczącą potęgą gospodarczą na Bliskim Wschodzie jak Imperium Osmańskie?

Słowa kluczowe: BRICS, N-11, turecka gospodarka, państwo rozwijające się gospodarczo

Wstęp

W 2001 roku Jim O'Neill, jeden z głównych ekonomistów w Goldman Sachs, wymyślił pojęcie grupy państw rozwijających się - BRIC (O'Neill J.2001). Nazwa BRIC pochodzi od pierwszych liter czterech państw: Brazylii, Rosji, Indii i Chin. Uważał on, że kraje te będą wyznaczać ekonomiczne, finansowe i polityczne procesy w ciągu kolejnej dekady (Wilson, D., i R. Purushothaman 2003)¹.

Inwestorzy w kolejnych wykazach dotyczących powstających rynków tworzą nowe grupy dla których proponują nowe akronimy (Carter 2012). Turcja i Indonezja znajdują się na każdej takiej liście.

W opublikowanym przez Goldman Sachs raporcie z 2005 roku wyróżniono 11 krajów (O'Neill i inni 2005), wyróżniających się spośród krajów BRIC ze względu na słabszy rozwój. Wspomniane kraje nazywano określeniem „Next Eleven”² (z ang. Jedenastu Wspaniałych, Next-11, lub w skrócie N-11) (Wilson, D., A. Stupnyska. 2007). Kraje te mogą być w stanie naśladować model BRIC, a w przyszłości zmienią porządek na mapie gospodarczej świata, sprawiając że dysponowanie dochodów będzie sprawiedliwsze. 40% światowego PKB będzie należeć do tych krajów.

Cztery kraje spośród Next-11 nazywane MIST wyróżniają się ze względu na wielkość, populację, i siłę na rynku gospodarczym. Według Jima O'Neill'a Meksyk, Indonezja, Korea i Turcja to kraje rozwijające się. Siła gospodarcza MIST podwoiła się w ciągu ostatnich lat. W 2011 roku, ich siła przewyższyła taki kraj jak Niemcy oraz doprowadziła do ich stabilizacji. MIST stanowi odpowiednio 1% globalnego PKB. Dlatego też termin powstających gospodarek nie jest trafny. MIST nie musi zastąpić BRICS. Rozwój krajów BRIC w latach 2001 – 2010 był powielony przez kraje MIST, których udział w PKB wzrasta. Tytułem wyjaśnienia: MIST mogą stać się BRIC danego dziesięciolecia.

Adres do korespondencji: József Fekete, Zsolt Radics, University of Debrecen, Károly Róbert University College
e-mail: zbujdos@karolyrobert.hu, radicszs@delfin.unideb.hu, jozsef-fekete1988@gmail.com

¹ W 2010 roku analitycy spodziewali się, że Turcja i Indonezja dołączą do BRIC. Niespodziewanie Republika Południowej Afryki została zaproszona na doroczną konferencję krajów BRIC. Republika Południowej Afryki stała się oficjalnym członkiem grupy w kwietniu 2011 r., odtąd nazwa grupy zmieniła się na BRICS

² Kraje należące do CIVETS to: Kolumbia, Indonezja, Wietnam, Egipt, Turcja i Republika Południowej Afryki.

Tabela 1. Porównanie krajów BRIC oraz MIST

	BRIC	MIST
Łatwość prowadzenia interesów Index (przeciętna skala)	117	65
Liczba osób w wieku 20 do 50 (2010)	1.65mld	0.26 mld
Całkowita produkcja gospodarcza (2011)	13.5 billion USD	3.9 billion USD
Przeciętny roczny wzrost PKB (2011)	5.8 %	5.6 %

Źródło: Bloomberg Businessweek, 2012; Dane: IMF, World Bank, UN

W 2009 roku, Michael Goeghan, dawny dyrektor Grupy HSBC stworzył akronim CIVETS³. Kraje z grupy CIVETS³ posiadają młode społeczeństwo, rosnącą populację oraz oczekuje się od nich szybkiego wzrostu konsumpcji krajowej co oznacza mniejszą zależność od zagranicznego popytu⁴.

Turcja jest oddzielona od krajów arabskich Środkowego Wschodu z powodu różnorodnych elementów: społecznych, politycznych i gospodarczych, jak również swej wyjątkowej historii (Pamuk, 2008). Dzięki wyjątkowemu położeniu jest swego rodzaju mostem pomiędzy Europą a Azją. Łączy ją silna więź ekonomiczna z Unią Europejską, gdyż ponad połowa handlu odbywa się z krajami UE (Takács I, Takács, György K 2004, Altunisik i inni 2011). W 1959 roku Turcja wystąpiła o członkostwo stowarzyszone, a w 1987 o pełne członkostwo w Unii Europejskiej. W 1995 podjęto decyzję o funkcjonowaniu unii celnej pomiędzy Turcją a UE (Adaman, Arsel, 2008) co doprowadziło do podziału w Unii Europejskiej. Wielka Brytania stanęła po stronie Turcji, natomiast Niemcy wolały inne rozwiązanie, ponieważ inaczej Turcja stała by się drugim najbardziej zamieszkałym krajem w UE zaraz po Niemczech. Oznaczałoby to destabilizację polityki Unii, gdyż wielu tureckich przedstawicieli znajdowałoby się w Parlamencie Europejskim. „Wszyscy mówią o krajach BRIC i rosnącym wzroście gospodarczym Brazylii, Rosji, Indii oraz Chin. My uważamy Turcję za kraj BRIC w Europie” – powiedział brytyjski premier David Cameron w 2010 r. nawiązując do szybko rozwijającej się grupy BRIC.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie gospodarczych i geopolitycznych podobieństw między krajami BRICS a Turcją. Zarówno Turcja, jak i BRICS są krajami

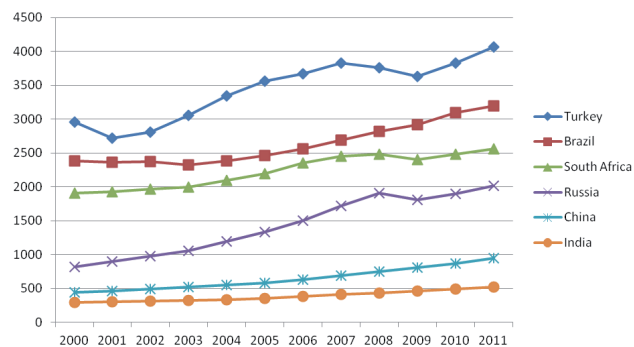
o dużej ilości młodych mieszkańców oraz mają coraz bardziej wpływową rolę w światowej gospodarce i polityce. Wymierne korzyści ekonomiczne wynikające z dołączenia Turcji do BRICS to: wzrost eksportu, zwrot z inwestycji (ROI ang. Return on investment), PKB, dochód narodowy, innymi słowy dobrobyt. Jeśli Turcja nie będzie mogła przystąpić do Unii w ciągu najbliższych 10 lat i zacieśnić ekonomicznej więzi z członkami Unii, współpraca z BRICS będzie mogła wesprzeć jej rozwój.

Materiały i metody

Badania oparte są na różnorodnych anglojęzycznych dokumentach i badaniach/materiałach. Prezentacja różnych cech ekonomicznych opiera się na instytucjach gospodarczych (np. World Bank Group), organizacjach (np. CIA), danych ogólnych i statystycznych przedstawionych przez plan rozwoju gospodarczego i regionalnego. Jako, że wiele artykułów nawiązuje do tego tematu, coraz więcej gazet zaczęło się o nim rozpisywać.

Zmiany wskaźników makroekonomicznych w BRICS

BRICS zajmuje ćwierć powierzchni ziemi, stanowi prawie połowę światowej ludności oraz prawie jedną trzecią nominalnego PKB. W 2012 roku, na podstawie statystyk CIA World Factbook, populacja BRICS wyniosła 2.93 miliarda, liczba ta „wspina się” do krajów klasy średniej (co zmniejsza odsetek osób żyjących poniżej granicy ubóstwa). Rośnie liczba osób mogących pozwolić sobie na drogie produkty (Rysunek 1).



Rysunek 1. Spożycie indywidualne w sektorze gospodarstw domowych, BRICS⁵ i Turcja (2000 USD stałe) Źródło: World Bank Group 2012.

³ Kraje należące do CIVETS to: Kolumbia, Indonezja, Wietnam, Egipt, Turcja i Republika Południowej Afryki.

⁴ Inne popularne akronimy: na koniec 2010, drugi co do wielkości Hiszpański bank uznał BRIC za przestarzały i zastąpił go akronimem EAGLE - Emerging And Growth-Leading Economies (Wschodzące i Wiodące Gospodarki). W skład EAGLE wchodziły kraje BRIC, Korea, Indonezja, Meksyk, Turcja, Egipt i Tajwan. Podczas ich wyłaniania brano pod uwagę PKB, a nie ich wielkość. W 2011 Fidelity Investments uznało kraje MIST (Meksyk, Indonezję, Nigerię i Turcję) za motor przyszłego rozwoju. Natomiast Japońscy ekonomiści uznali kraje VISTA (Wietnam, Indonezję, Południową Afrykę, Turcję i Argentynę) za najbardziej obiecujące rynki rozwijające się.

⁵ Spożycie indywidualne w sektorze gospodarstw domowych (konsumpcja prywatna na osobę) jest obliczane przy użyciu stałej prywatnej konsumpcji 2000 cen i oszacowanej populacji według World Bank. Spożycie indywidualne w sektorze gospodarstw domowych to wartość rynkowa wydatków poniesionych przez gospodarstwo domowe na towary i usługi, włączając artykuły trwałego użytku (takie jak samochody, pralki, domowe komputery). Wyłącza się zakup mieszkania ale bierze pod uwagę opłaty za czynsz. Obejmuje również płacności i opłaty na rzecz władz w celu uzyskania wszelkiego rodzaju pozwoleń i licencji. Tutaj, wydatki spożycie indywidualne gospodarstw domowych obejmuje wydatki instytucji niezarobkowych obsługujących gospodarstwa domowe, nawet gdy zgłaszane są oddzielnie przez kraj. Dane są stałe na poziomie 2000 USD.

Chiny i Indie były dwoma najbardziej wiodącymi państwami na świecie. Kulturowo i gospodarczo prześcigały inne kraje przez stulecia. W latach 1500 Turcja była największym i najbardziej rozwiniętym krajem w Europie i na Środkowym Wschodzie. Po rewolucji przemysłowej i kolonizacji kraje te stały się koloniami. Europa i Stany Zjednoczone stały się najbardziej rozwiniętymi obszarami na świecie. Głównym celem tych krajów stała się chęć odgrywania najbardziej znaczącej roli w gospodarce światowej. Chiny stały się największym na świecie producentem eksportowym, a Indie stały się „światowym centrum usług”. Sytuacja Brazylii i RPA jest paradoksalna. Kolonizacja zaczęła uczest-

niczyć w światowej gospodarce częściowo z powodu wzrostu gospodarek. Ze względu na korzystne warunki klimatyczne oraz liczne towary rolne, Brazylia była światowym liderem w eksporcie wielu produktów takich jak: soja, trzcina cukrowa, wołowina i kawa (Williams S. 2011). Po upadku ZSRR, Rosja stała się najważniejszym europejskim dostawcą gazu i ropy. Status ten zasadniczo określa rosyjską gospodarkę. Kraj się rozwijał, wzrastała wydajność, zmniejszało się bezrobocie i wzrastał poziom życia. Rosja jest jednak zależna od eksportu energii. Jest to czynnik, który wpływa na podatność gospodarki.

Tabela 2. Główne kryteria BRIC(S) i Turcji

Cechy	Brazylia	Rosja	Indie	Chiny	Republika Południowej Afryki	Turcja
Powierzchnia	8 514 877 km ²	17 098 242 km ²	3 287 263 km ²	9 596 961 km ²	1 219 090 km ²	783 562 km ²
Odsetek globalny BRIC(S)+T razem	5,72%	11,48%	2,21%	6,44%	0,82%	0,53%
			26,67%			27,19%
Ludność	199 321 413	142 517 670	1 205 073 612	1 343 239 923	48 810 427	79 749 461
Odsetek globalny BRIC(S)+T razem	2,84%	2,03%	17,16%	19,13%	0,70%	1,14%
			41,85%			42,99%
PKB (w USD)	2 425 miliard	2 509 miliard	4 735 miliard	12 380 miliard	578 miliard	1 125 miliard
Odsetek globalny BRIC(S)+T razem	2,91%	3,01%	5,69%	14,87%	0,69%	1,35%
			27,19%			28,54%

Źródło: CIA World Factbook 2012, własna kopia

Według danych spisu ludności z 2009 roku, ludność Turcji wynosiła 72,5 miliona (co oznaczałoby drugi najbardziej zaludniony kraj w Unii Europejskiej, w przypadku przystąpienia). Roczna stopa wzrostu populacji wynosi 1,45% (w latach 50-tych osiągnęła 3%). Połowa ludności jest poniżej 29 roku życia. (Tabela 2). Młoda struktura wiekowa Turcji jest obecnie siłą napędową rozwoju gospodarczego tego państwa. ONZ przewiduje, że do 2050 roku, liczba ludności w Turcji wyniesie ponad 90 milionów. Odkąd rządzi Partia Sprawiedliwości i Rozwoju (AKP⁶), wyrównują się dochody, klasa średnia powiększa się. Wartość wskaźnika Giniego to 43,42 w 2003 i według najnowszych danych w 2009 roku obniżył się do 38,95 (Bank A, Karadag R. 2012; Dane: World Bank Group).

W BRICS i Turcji nie ma problemów emerytalnych, a siła robocza rośnie. Ze względu na duży wzrost liczby ludności (z wyłączeniem Rosji), piramida populacji ma idealny kształt. Dla tak dużej ilości ofiarodawców rosnąca liczba emerytów nie stanowi problemu. Wyka-

zano również, że w tych krajach coraz mniej osób decyduje się na powiększenie rodziny, co oznacza powolne starzenie się społeczeństwa. Prognoza demograficzna ONZ dowodzi, że udział osób powyżej 65 roku życia w Brazylii, Rosji, Indiach i Chinach do roku 2020 wzrośnie o 46% (Tabela 3).

⁶ AKP – tur. *Adalet ve Kalkınma Partisi* – Partia Sprawiedliwości i Rozwoju, założona w 2001 r. centro-prawidowa polityczna partia w Turcji

Tabela 3. Wskaźniki gospodarcze BRIC(S) i Turcji

Cechy	Brazylia	Rosja	Indie	Chiny	Republika Południowej Afryki	Turcja
PKB (w USD)	2 425 miliard	2 509 miliard	4 735 miliard	12 380 miliard	578 miliard	1 125 miliard
PKB - na osobę (PPP)	12 000 USD	17 700 USD	3 900 USD	9 100 USD	11 300 USD	15 000 USD
PKB - właściwy wskaźnik wzrostu	1,30%	3,60%	5,40%	7,80%	2,60%	3%
PKB - podział na sektory	rolnictwo: 5,4%	rolnictwo: 4,4%	rolnictwo: 17%	rolnictwo: 9,7%	rolnictwo: 9%	rolnictwo: 8,9%
	przemysł: 27,4%	przemysł: 37,6%	przemysł: 18%	przemysł: 46,6%	przemysł: 26%	przemysł: 28,1%
	usługi: 67,2%	usługi: 58%	usługi: 65%	usługi: 43,7%	usługi: 65%	usługi: 63%
Siła robocza	107.1 milion	75.24 milion	498 milion	795 milion	17.9 milion	27.1 milion
Wiek średni	29,6	38,8	26,5	35,9	25,3	28,8
Wskaźnik bezrobocia	6,20%	6,20%	9,90%	6,40%	24,40%	9%
Indeks Giniego	51,9	42	36,8	48	65	39
Wskaźnik inflacji (ceny konsumpcyjne)	5,50%	5,30%	9,20%	3,10%	5,20%	9,10%
Eksport (w USD)	256 miliard	542 miliard	309 miliard	2 021 miliard	101 miliard	154 miliard
Import (w USD)	226 miliard	358 miliard	500 miliard	1 780 miliard	107 miliard	225 miliard
Dług publiczny procentowo do PKB	54,90%	11%	51,90%	38,50%	43,30%	40,40%
Rezerwy walut i złota	371 miliard USD	561 miliard USD	256 miliard USD	3 549 miliard USD	55 miliard USD	93 miliard USD

Źródło: CIA World Factbook 2012, własna kopia

Dzięki reformom gospodarczym nawet światowy kryzys gospodarczy w latach 2008-2009 nie mógł przerwać rozwoju krajów BRIC (Felton, Reinhart, 2009; Frankenstein 2010). Stały się one zwycięzcami kryzysu na czele z Chinami (Berlatsky, 2010). W 2010 roku łączny PKB krajów BRIC wyniósł ponad 75% - prognozy Goldman Sachs z 2003 roku (Wilson D. i in. 2011). Do 2011 r. kraje BRIC zostały umieszczone na liście 10 największych światowych gospodarek.

Gospodarka Chin oparta na eksporcie uległa zmianie w celu zwiększenia konsumpcji krajowej, ponieważ europejskie i amerykańskie placówki cierpiały z powodu poważnego kryzysu. Obecnie wydaje się, że chiński model gospodarki działa najlepiej, czego dowodem jest stabilny wzrost gospodarczy wynoszący 7,8%. Brazylia podobnie dobrze poradziła sobie z kryzysem pomimo znaczącego spadku cen surowców. Rząd Brazylii nie wpadł w panikę i ustabilizował gospodarkę leśną w momencie, gdy rozpoczęto transformację w kierunku technologii przyjaznych dla środowiska. Obecnie kraj ten osiąga 1-2 procentowy roczny wzrost w porównaniu do

7% w ciągu ostatnich lat. Wielu ekspertów twierdzi, że taki wynik prowadzi z powrotem do kryzysu Unii Europejskiej.

Struktury finansowe zostały opracowane w taki sposób, aby śledzić szybkie zmiany na rynku i przyciągać inwestycje zagraniczne. W krajach BRICS firmy stają się większymi i bardziej skomplikowanymi jednostkami, dlatego też potrzebują coraz więcej dobrze wykwalifikowanych pracowników, co jest trudne do osiągnięcia. Szybki rozwój pociąga za sobą również większe ryzyko. Zmiany klimatu uznawane są za najistotniejsze czynniki w relacji długoterminowej.



Rysunek 2. FTSE (z ang. FTSE - Financial Times Stock Exchange - Indeks Akcji Spółek Giełdowych), FTSE All-World Index oraz FTSE Indeks Turcja (Indeks Akcji Spółek Giełdowych Turcji) pomiędzy lutym 2008 r., a styczniem 2013 r.

Źródło: Bloomberg, 2013; Dane: Bloomberg

Niezależnie od kryzysu, w ciągu ostatnich pięciu lat nastąpił wzrost indeksów FTSE All-World oraz FTSE Turcja. Indeksy te śledzą ruchy najbardziej płynnych i zaopatrywanych w kapitał spółek krajów BRIC i ściśle związanej z tymi wynikami Turcji. Kraje te osiągnęły poziom w którym mogą eksportować kapitał do innych krajów na całym świecie. Obecnie następuje szybszy rozwój kapitału, towarów i pracy niż handlu pomiędzy krajami rozwiniętymi i rozwijającymi się. Może to zrównoważyć skutki spowolnienia w krajach rozwiniętych. W rozwoju BRICS coraz bardziej zmniejsza się znaczenie eksportu surowców i niskiej wartości produktów. Indie i wschodzące kraje azjatyckie świadczą ponad ćwierć wszystkich usług w zakresie IT. Sam sektor IT może również ulec powiększeniu. Popyt krajowy odgrywa coraz większą rolę zmniejszając eksport.

Należy jednak nadmienić kilka negatywnych aspektów: rozwój Chin wydaje się być zachwiany, ponieważ trudniej utrzymać wzrost gospodarczy. Część problemu stanowi zależność firm średnioterminowych od eksportu i inwestycji. Brazylia jako kraj eksportujący również doświadcza podobnych problemów (Tandon, Shome, 2009). Rosja będąca drugim na świecie producentem ropy walczy ze spadkiem eksportu tego surowca i odpływem kapitału. Kwestie środowiska są również coraz bardziej istotne (wylesienie, zanieczyszczenie wody i powietrza). Problemem są także wyższe koszty produkcji, które częściowo związane są z technologią przyjazną środowisku (van Agtmael 2012, Atale 2012).

Rozwój Turcji okazał się być jednym z najbardziej znaczących w ostatniej dekadzie nie tylko na Bliskim Wschodzie, ale również w gospodarce światowej. W poprzednich latach, dzięki swojemu sukcesowi, była promowana jako siedemnasta najbardziej wpływowa gospodarka. Jest ona wyraźnie wiodącą potęgą w regionie.

Stabilizacja gospodarki nastąpiła z przyczyn politycznych. W 2003 roku, wciąż rządziła Partia Sprawiedliwości i Rozwoju (AKP) kierowana przez Recep Tayyip Erdoğan. Wcześniejsze partie koalicyjne nie mogły przeprowadzić poważnych programów politycznych i gospodarczych z powodu braku porozumienia. Podczas rządów tej

jednej partii opracowano i wykonano plany gospodarcze. Rosły długookresowe wyniki gospodarcze. W 2001 roku po kryzysie tureckim, ustabilizowano sektor finansowy i publiczny. W krótkim czasie udało się Turcji osiągnąć stały wzrost aż do kryzysu w 2008 r. W 2006 roku inflacja spadła z 68% do 7% (Önis i in. 2007). W związku z pakietem reform eksport wciąż rośnie, a turecka waluta została wzmocniona i odnowiona.

Badając turecki sektor można stwierdzić, że maleje liczba ponad połowy pracowników zatrudnionych w sektorze usług oraz rolników na korzyść innych dwóch sektorów. W regionie Turcji istnieją ogromne zasoby wody oferujące szeroki zakres produkcji zbóż, warzyw i owoców. Hodowla zwierząt jest najczęściej spotykana na obszarach górskich.

Przemysł w kraju nadal ogrywa znaczącą rolę w rozwoju gospodarczym. W pierwszej dekadzie XXI wieku, sektory budownictwa, zamówień oraz elektroniki stały się kluczowe. Znaczące stały się również: przemysł spożywczy oparty na rolnictwie, przemysł włókienniczy, światowej klasy samochody oraz produkty motoryzacyjne (Altug, Filiztekin 2006). W porównaniu do 2003 roku, sprzedaż samochodów była o pięć razy większa na rynku krajowym co dało w sumie ponad pół miliona. Ciągłe rozwijający i rosnący eksport sprawia, że UE jest głównym partnerem w handlu zagranicznym. Natomiast w sektorze usług dominujące stały się turystyka, handel, transport i komunikacja. Turcja ze względu na swe bogate dziedzictwo historyczne i kulturowe, sprzyjający klimat oraz położenie geograficzne jest bardzo popularna wśród turystów.

W ciągu ostatnich 15 lat handel zagraniczny Turcji wzrósł o prawie 600 procent. W latach 2006 i 2012 handel zagraniczny podwoił się pomimo światowego kryzysu. Jednakże taki wzrost nie rozkłada się równomiernie pomiędzy partnerami handlowymi. Wzrost handlu pomiędzy Rosją a Chinami (głównie z powodu inwestycji budowlanych) przekroczył wzrost handlu między USA i Wielką Brytanią.

W 2011 roku Turcja była 32 co do wielkości eksporterem i 20tym największym importerem na świecie. Jej najwięksi partnerzy handlowi to UE (57% eksportu,

40% importu dzięki unii celnej), Rosja (import energii) i Stany Zjednoczone. Sąsiednie kraje również odgrywają istotną rolę w handlu.

Turcja i UE mają silną więź handlową: Turcja jest piątym co do wielkości importerem i siódmym największym eksporterem w UE (Kozak 2012). Turcja eksportuje głównie produkty rolne, wyroby włókiennicze i akcesoria, natomiast importuje maszyny, środki transportu i produkty chemiczne.

Turcja jest importerem netto ze względu na ujemny bilans w handlu zagranicznym. W konsekwencji jest krajem bardzo uzależnionym od kapitału zagranicznego. W celu utrzymania wzrostu gospodarczego musi poszukiwać rozwijających się rynków. Celem strategii handlu zagranicznego jest zróżnicowanie stosunków gospodarczych poprzez zmniejszanie handlu z członkami UE i zwiększenie handlu z Bliskim Wschodem, Afryką Północną i Azją. Proces ten rozpoczął się przed światowym kryzysem i przyspieszył z powodu kryzysu euro. Następuje również przyspieszenie stosunków z sąsiednimi krajami, tak zwanych „republik tureckich”.

Turcja ma niskie koszty produkcji, młodych pracowników oraz sprzyjające warunki gospodarcze, które stanowią przewagę w stosunku do innych krajów.

Przed rozpoczęciem światowego kryzysu finansowego, Turcja utrzymywała dyscyplinę fiskalną wymaganą przez międzynarodowe rynki. Odnotowano spadek inflacji, wprowadzono ważne reformy we wszystkich dziedzinach gospodarki. W 2008 r., kiedy rozpoczął się kryzys, Turcja przywitała go mając silny sektor bankowy, dobrze zaplanowany budżet i ogromną stabilność polityczną (Dogan 2012).

Największymi przegranyymi kryzysu okazały się przemysł motoryzacyjny, budownictwo i sektor energetyczny. Wielkość produkcji przemysłu motoryzacyjnego w Turcji spadła o 33 procent w 2009 roku. Kryzys spowodował również rozwijającą się turystykę, która w 2009 roku przekroczyła 20 milionów dolarów, co stanowiło 17% wszystkich przychodów z eksportu. Turcję odwiedziło 27 milionów turystów. Według Światowej Organizacji Turystycznej, ucierpiała głównie turystyka Turcji.

W 2010 roku rosnący kapitał zagraniczny rekompensuje deficyt budżetowy i tworzone są warunki dla rozwoju gospodarczego. Firmy krajowe zachęcane są do ożywiania inwestycji. Pomimo zaostrzonej polityki kredytowej zostały stworzone nowe miejsca pracy, co przyczyniło się do spadku bezrobocia.

Zwrot z inwestycji (ROI) stanowi obecnie więcej niż 6,5%. Jest on większy niż w większości krajów Unii Europejskiej, dlatego też Turcja stała się krótkoterminowym zwycięzcą kryzysu. ROI zwiększa również bezpośrednio inwestycje zagraniczne w relacji z PKB. W 2010 roku 21 nowych spółek weszło na Giełdę Papierów Wartościowych w Stambule. Produkcja przemysłowa wzrosła o 16,9%, a stopa bezrobocia spadła o 6% w porównaniu do 2008 roku.

Turcja ma przewagę z uwagi na fakt, że kryzys nieznacznie na nią wpłynął (Elitok, Straubhaar, 2010).

Wiele firm wybrało Turcję jako nowe centrum produkcyjne. Przyspieszyła ona swoje relacje z Chinami i krajami arabskimi, tak aby zrekompensować utratę przychodów z eksportu.

BRICS jako polityczny czynnik

Pierwszy szczyt głów państw BRICS odbył się w Jekaterynburgu w 2009 r., a następny w Brazylii w 2010 r., chińskim mieście Sanya w kwietniu 2011 r. (wraz z Republiką Południowej Afryki). W 2012 roku odbyło się spotkanie w Delhi. Pod koniec marca 2013 r. odbędzie się piąty szczyt, który będzie miał miejsce w Durban w Republice Południowej Afryki. Głównymi tematami będą rozwój, integracja i industrializacja w Afryce.

BRICS działają głównie, aby ożywić handel między sobą. W 2011 roku stworzyły grupę wsparcia. Jednym z jej najważniejszych zadań jest ustanowienie wspólnych instytucji i zacieśnienie współpracy. Powstał Gazprom z regionalną latynoamerykańską siedzibą w Brazylii. Najbardziej rozwijająca się współpraca jest między Chinami i Brazylią, która uczestniczy w dostarczaniu surowców i produktów rolnych, podczas gdy Chiny eksportują kapitał i gotowe produkty do Brazylii.

Obecnie wygląda na to, że kraje te chcą stworzyć polityczną oś wobec zachodu. Od XX wieku kryzysy gospodarcze były zapoczątkowane przez Europę bądź Stany Zjednoczone (Keating 2012). Praca nad wspólnym obaleniem hegemonii dolara amerykańskiego przez chińską „super walutę” i ciągły spadek wartości dolara mają negatywny wpływ na ich gospodarkę. Ceny ich produktów rosną i coraz trudniej je sprzedać. Nie chcą one również płacić za skutki spadku oraz długi europejskich i amerykańskich gospodarek. W 2012 roku Indie zaproponowały utworzenie specjalnej instytucji finansowej oprócz lub w zamian za Bank Światowy, która wspierałaby ożywienie stosunków gospodarczych i finansowała inwestycje. Miałyby również na celu wspieranie innych rozwijających się krajów (Shappell 2011). Mniej rozwinięte kraje rosną szybciej od tych bardziej rozwiniętych, ponieważ łatwiej jest im skopiować i przejąć zaawansowane technologie niż je wymyślać (The Economist 2011).

Turcja i Indonezja mogą kwalifikować się do członkostwa z uwagi na geopolitykę i gospodarkę. W 2008 inwestorzy odrzucali te dwa kraje, ponieważ uważane były za największe światowe wschodzące rynki, poparte niemal każdym finansowym indeksem, wzrost gospodarczy wrócił do poziomu sprzed kryzysu. Śledziły one „kroki” BRIC. Nie są one bezpośrednimi rywalami krajów BRICS, dlatego obie strony mogłyby skorzystać z tej współpracy. W przypadku dołączenia Indonezji, rynki południowo – wschodniej Azji były by bardziej dostępne. Natomiast gdyby Turcja uzyskała członkostwo, geopolityczna dywersyfikacja uległaby rozszerzeniu (Marotta 2008). Jeśli odbyłoby się to w takim samym czasie jak w przypadku Republiki Południowej Afryki w 2010

r., wystarczyłoby zgoda członków. Spowodowałoby to również duże różnice pomiędzy krajami BRICS a Unii Europejskiej, gdzie bardzo ściśle kryteria wdrażane są poprzez procedury trwające latami.

Edward Snyder, dziekan School of Management w Yale, uważa skrót BRIC(S) za przestarzały. Turcja powinna być traktowana tak samo jak kraje BRIC(S), ponieważ stała się kluczowym członkiem globalnej gospodarki. Uważa, że w tym kraju rośnie gospodarka i korzystna struktura wieku będzie odgrywała ważną rolę w transformacji gospodarki światowej. W następnej dekadzie Turcja będzie w całkowicie nowym położeniu. Snyder powiedział: „Wierzę, że w ciągu dziesięciu lat gospodarka tego narodu będzie wśród dziesięciu największych na świecie. W nadchodzących latach, Turcja ukarze swoje ekonomiczne cechy przywódcze. Trzydzieści lat temu Stany Zjednoczone, Europa i Japonia zdominowały gospodarkę. Teraz się to zmienia. Świat staje się coraz bardziej płaski (...). Turcja nie jest ważnym krajem, jest bardzo ważnym krajem. Stała się jednym z największych kluczowych graczy na świecie. Uważam, że Turcja osiągnęła poziom krajów BRIC. Definicja ta stała się przestarzała i należy ją jak najszybciej uaktualnić” (Sabah 2012).

Według badań przeprowadzonych przez Fundację TAVAK, chęć uczestnictwa przez Turcję w UE spadła z 85 do 17 procent. Głównym powodem jest fakt, że Turcja czuje się odrzucona przez „starą Europę”. Mieszkańcy kraju w wieku poniżej 30 lat uważają, że wstąpienie do UE nie miało by wystarczających dla nich korzyści. Badanie pokazuje kolejną interesującą kwestię: 46% Turków opowiada się za bliższą więzią z Rosją i jej sąsiadami, 28% popiera współpracę z BRICS, 21% wolałoby zacieśnić więzi z krajami ECO (Organizacja Współpracy Gospodarczej) takimi jak „turecka republika”, Iran i Pakistan.

Istnieje ogólna opinia, że kraje BRICS traktują siebie równo, co może zwiększyć atrakcyjność grupy dla Turcji, która uważa, że kraje UE nie respektują siebie wyścizając.

We wrześniu 2012 roku, turecki minister gospodarki Zafer Caglayan powiedział, że Unia Europejska zaprzestanie „błagania” Turcji o jej przystąpienie, choć sami Turcy zdecydują czy chcą lub nie chcą przystąpienia. Dodał, że UE nie była z nimi szczerą, nawet wtedy, gdy spełnili kryteria z Maastricht.

W lutym 2013 roku, premier Tayyip Erdogan powiedział: „Czy UE stanowi warunek dla Turcji? Chciałbym też powiedzieć, że nie jest czymś bez czego nie możemy funkcjonować. To nie koniec świata jeśli nie zaakceptują nas w UE. Świat wciąż istnieje. My nadal kontynuujemy naszą drogę w stabilny sposób”.

Podsumowanie

W Euroazji, Turcja może stać się centrum średniej jakości produktów i zaawansowanej technologii. Do 2014 roku, turecki przemysł będzie starał się osiągnąć

rosnącą konkurencyjność i przyspieszoną transformację, co prowadzi do wzrostu dochodów z eksportu, nie zapominając o minimalizacji negatywnych wpływów zagrażających ludności i środowisku. Chiny i Indie staną się głównymi graczami w gospodarce światowej, a Turcja nie będzie mogła polegać na taniej sile roboczej, co było jej dotychczasową zaletą. Przy dokładniejszej realizacji właściwie zorganizowanej strategii gospodarczej wartości dodane produkcji mogą być wzmocnione, a nierówności społeczne mogą także zostać obniżone.

Z uwagi na szybko rozwijające się kraje Azji Wschodniej i przewagę w rozwoju gospodarczym krajów UE, położenie geograficzne Turcji stanowi coraz bardziej istotny element. W porównaniu do swoich sąsiadów, dynamicznie rozwijająca się gospodarka Turcji, rozwój sieci infrastruktury, szeroki i młody rynek jeszcze bardziej zacieśnia współpracę z Unią Europejską.

Coraz bardziej prawdopodobnym jest fakt, że gazociągi z Azji Środkowej i Bliskiego Wschodu do Europy będą budowane przez Turcję. Zależność energetyczna UE jest bardzo istotną kwestią (Guzal-Dec, Zwolinska-Ligaj 2010). Te cechy umieszczają Turcję w centrum światowych inwestycji. Ma ona potencjał aby być wiodącą gospodarką w regionie. Coraz więcej europejskich przedsiębiorstw będzie decydować się na przeniesienie swoich produkcji do Turcji. Ze względu na wzrost inwestycji zagranicznych i rosnącą liczbę turystów, Turcja zmienia się w pożądanego partnera gospodarczego.

MFW przyznał również, że rząd widzi potrzebę zwiększenia oszczędności krajowych, niezbędnych do rozwoju zrównoważonego modelu wzrostu. Jedną z agencji ratingowych Ritch Ratings również chwali Turcję.

Rok 2013 ma przynieść nowe rozwiązania. Rozpoczęto więcej dużych projektów infrastrukturalnych i ogłoszono nowe (rozwój dróg i kolei, zakłady przemysłowe, elektrownie). Wskaźnik inflacji w 2012 roku wyniósł 6,2% i był najniższy w ciągu ostatnich 45 lat (Financial Times 2013).

Perspektywy są korzystne na lata 2012 i 2017, ze średnim 5% wzrostem gospodarczym, jednocyfrową inflacją i deficytem budżetowym poniżej 2%. W krajach OWGiR, średnia stopa wzrostu szacuje się na poziomie 2,4%.

Do 2023 roku (100 rocznica powstania Republiki Turcji) rząd Turcji spodziewa się, że liczba przyjeżdżających turystów podwoi się i osiągnie 63 miliony osób. Oznaczałoby to, że Turcja stałaby się jednym z pięciu najczęściej odwiedzanych miejsc (The Guardian 2011).

Wzrost gospodarczy w Turcji jest utrudniony przez inflację, uzależnienie od zagranicznego kapitału oraz deficyt obrotów bieżących (z tytułu importu energii). Ludzie oszczędzają mniej z powodu wzrastającej konsumpcji, która może doprowadzić do poważnych problemów podczas recesji. Turcja może zniechęcić inwestorów poprzez umacnianie się jej stosunków z Iranem. Turcja musi poprawić swoje dwa segmenty: liczba lat spędzonych na edukacji powinna wzrosnąć proporcjonalnie do absolwentów

i zaawansowane technologicznie sektory powinny zwiększyć swój udział w eksporcie. Bardzo ważne aby mieszkańcy zwiększali swe oszczędności.

W 2011 roku, Instytut Centre for Economics and Business Research (CEBR) przedstawił doroczny raport, w którym stwierdzono, że do 2020 r. kraje europejskie będą wyprzedzane przez kraje wschodzące. W 2011 roku Brazylia wyprzedziła Wielką Brytanię pod względem wartości PKB i stała się szóstą największą światową gospodarką. Instytut przewiduje również, że do roku 2020 Chiny staną się drugą co do wielkości światową potęgą gospodarczą. Do 2020 r. Rosja ma zająć czwarte, a Indie piąte miejsce w rankingu. Oznacza to również, że największe gospodarki europejskie będą spadać w rankingu. Inaczej w przypadku PKB na osobę, gdyż istnieje ogromna różnica pomiędzy krajami rozwiniętymi a rozwijającymi się.

Oryginalne studium o nazwie „World in 2050” (Świat w 2050) stworzone przez PriceWaterHouseCoopers (PwC) w 2006 roku obejmowało 17 największych gospodarek: G7 (Francję, Niemcy, Włochy, Japonię, Wielką Brytanię, Stany Zjednoczone i Kanadę) oraz Hiszpanię, Australię i Południową Koreę) wraz z E7 (Brazylię, Rosję, Indie, Chiny, Indonezję, Meksyk i Turcję). Rozszerzona wersja z 2013 pod tytułem “World in 2050 The BRICs and Beyond: Prospects, challenges and opportunities” (Świat w 2050, BRICs i inni: perspektywy, wyzwania i możliwości) obejmuje również Wietnam, Nigerię, RPA, Malezję, Polskę, Arabię Saudyjską i Argentynę.

John Hawksworth, główny ekonomista PwC i współautor raportu wyjaśnia: „Światowy kryzys finansowy uderzył w G7 bardziej niż E7. Spowodowało to również przeszacowanie długoterminowego trendu wzrostu w G7 -. Zwłaszcza tych gospodarek w Europie i USA, które wcześniej polegały na nadmiernym zadłużeniu sektora publicznego i prywatnego do napędzania wzrostu „

Według prognoz Golden Sachs, E7 mogą wyprzedzić G7 przed 2020 rokiem. Do roku 2050 Chiny, USA i Indie mogą stać się największymi gospodarkami, a daleko za nimi Brazylia na czwartym miejscu wyprzedzając Japonię. Turcja może wyprzedzić Włochy a Nigeria może powstać.

Turcja stanie wkrótce przed dylematem czy starać się za wszelką cenę stać się nowym południowowschodnim członkiem Unii Europejskiej lub pozostać w „izolacji” (we współpracy z BRICS) aby zostać podobnie znaczącą potęgą gospodarczą na Bliskim Wschodzie jak Imperium Osmańskie?

Literatura:

- Adaman D., Arsel M. (2008), *European Union and Turkey: who defines environmental progress?*; International Journal of Middle East Studies, vol. 40, pp. 541-543
- Altug S. G., Filiztekin A. (ed.) (2006), *The Turkish Economy: The Real Economy, Corporate Governance and Reform*; Routledge, 272 p.
- Altunisik M.B., Kirisci K., Tocci N. (2011), *Turkey: Reluctant Mediterranean Power*; Mediterranean Paper Series, The German Marshall Found of the United States 2011, 68 p.
- Atale N. (2012), *A Decade of BRICs: Prospects and Challenges for the Next Decade*; Vidwat: The Indian Journal of Management; Vol. 5 Issue 2, 16 p.
- Bank A., Karadag R. (2012), *The Political Economy of Regional Power: Turkey under the AKP*; GIGA Research Unit: Institute of Middle East Studies No 204.
- Berlatsky N. (ed.) (2010), *The Global Financial Crisis*; Gale Cengage Learning, 224 p.
- Cairns, A., and K. Meilke (2012), *The Next-11 and the BRICs: Are They the Future Markets for Agrifood Trade?*; Working Paper No. 2012-03, Canadian Agricultural Trade Policy and Competitiveness Research Network (CATPRN)
- Carter C.S. (2012), *Emerging New Markets*; Multi-Lingual October/November 25-28 pp.
- Dogan T. T. (2012), *Macroeconomic Variables and Unemployment: The Case of Turkey*; International Journal of Economics and Financial Issues Vol. 2, No. 1, pp. 71-78
- Elitok S.P., Straubhaar T. (2010), *The Turkish economy - A winner of the Euro crisis?*; HWWI Policy Paper, pp. 3-14.
- Felton A., Reinhart C.(ed.) (2009), *First Global Crisis in 21st Century – Part II*; VoxEU.org Publication, 374 p.
- Frankenstein J. (2010), *The “BRICs” - Still Under Construction*; New York: Northeast. Business & Economics Association (NBEA), pp. 458-462 .
- Guzal-Dec, D, Zwolinska-Ligaj Magdalena (2010), *Siec Natura 2000 w swietle opinii wojtow i radnych reprezentujacych gminy objete europejska siecia ekologiczna*; Wies i Rolnictwo (Village and Agriculture), vol 146 N.1. pp. 171-186
- Kasaba R. (ed.) (2008), *The Cambridge History of Turkey, Volume 4: Turkey (Creation of the Modern Middle East)*; Cambridge University Press, 600 p.
- Keating J. E. (2012), *More Than BRICS in the Wall*; Foreign Policy March/April 2012 http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/02/27/more_than_brics_in_the_wall (2012.10.18)
- Kozak, S. (2012), *Changes in the structure of products and sales channels in the insurance sector in Poland and in the European Union in years 2002-2008*; Studia Ekonomiczne I Regionalne Nr 1 (V)2012 pp. 97-104
- Marotta D. J. (2008), *Eastern Europe And Turkey: BRIC Wannabes*; Business Journal (Central New York); 10/10/2008, Vol. 22 Issue 41, pp. 23-24
- O'Neill J. (2001), *Building Better Global Economic BRICs*; Global Economics Paper No. 66, Goldman Sachs
- O'Neill J. et al. (2005), *How solid are the BRICs*; Global Economics Paper No. 134, Goldman Sachs

20. Ökten Ç. (2006), *Privatization in Turkey: What has been achieved?* in S. Altug, A. Filiztekin (ed.), *The Turkish Economy*, Routledge, pp. 227-251
21. Öniza B., Ziya K., Bakir M., Caner C. (2007), *Turkey's Political Economy in the Age of Financial Globalization: The Significance of the EU Anchor in South European Society & Politics*; Volume 12, Number 2, pp. 147-164
22. Pamuk Ş. (2008), *Economic Change in Twentieth Century. Is the Glass More than Half Full?*; in R. Kasaba (ed.): *Cambridge History of Modern Turkey*, Cambridge University Press, pp. 266-300
23. Shappell B. (2011), *Breaking Through the BRIC Wall*; Business Credit; March 2011, pp. 18-20
24. Takács I., Takács-György K. (2004), *Changes in capital efficiency in former European Union countries (1989-2001.)*; Kapital u poljoprivredi. (Capital in Agriculture.) International conference. 12 - 13 November 2004. Palic. Szerbia. pp. 71-80.
25. Tandon S., Shome S. (2009), *The Cracks in the BRICs*; Annals of the University of Petrosani Economics; Vol. 9, Issue 4, pp. 273-282
26. Van Agtmael A. (2012), *Think Again: THE BRICS*; Foreign Policy, November 2012 pp. 76-79
27. Williams S. (2011), *Why is Brazil an Emerging Market Economy*; The University of Iowa Center for International Finance and Development
28. Wilson, D., and R. Purushothaman. (2003), *Dreaming with the BRICs: The Path to 2050*;
29. Global Economics Paper No. 99, Goldman Sachs.
30. Wilson D., A. Stupnyska. (2007), *The N-11: More than an Acronym*; Global Economics
31. Paper No. 153, Goldman Sachs.
32. Wilson D., Trivedi K., Carlson S., Ursúa J. (2011), *The BRICs 10 Years On: Halfway*
33. *Through The Great Transformation*; Global Economics Paper No. No. 208, Goldman Sachs.

BRICS + T? – TURKEY, AS A POTENTIAL MEMBER OF THE ECONOMIC-GROWTH LEADING COUNTRIES

József Fekete¹, Zsolt Radics¹, Zoltán Bujdosó²

¹ University of Debrecen

² Károly Róbert University College

Summary: “Next Eleven” is a frequently mentioned phenomena which refers to the 11 countries where growth has slowed down. (N-11). These countries may be able to follow the model of the BRICs and in the decade of 2010s the map of the world economy is rearranging, making the distribution of income more equitable. The main purpose of this research is to show the increasing significance of the Turkish economy in a global level. Also, to explain the current and possible upcoming role of Turkey in the world's economy.

The research is based on the great variety of English-language papers and material on the topic. The presentation part about the different economic features is based on researches by economic institutions, organizations, general and statistical data submitted by economic and regional development plans.

Turkey will soon face a dilemma. It has to be decided whether to strive at all costs to become the EU's new southeastern member state, or as opposed to that, evolve in “isolation” (in cooperation with the BRICS) to become a similarly significant economic power in the Middle East like the Ottoman Empire?

Keywords: BRICS, N-11, Turkish economy, economic-growth leading countries

Introduction

In 2001 Jim O'Neill, one of the Goldman Sachs' chief economists in his research coined the BRIC term of emerging countries (O'Neill J. 2001). The BRIC acronym is formed by four countries: Brazil, Russia, India and China. He believed that these countries are very likely to determine the economic, financial and political processes of the next decades given by their economic potentials (Wilson, D., and R. Purushothaman 2003)¹.

Investors make an increasing number of docketts about emerging markets and create new acronyms (Carter 2012). Turkey and Indonesia made every list and others are frequently added.

In 2005, in a report published by Goldman Sachs 11 countries are highlighted (O'Neill J et al. 2005), which can excel from the shadow of the BRIC countries, where growth has slowed down. These 11 countries are mentioned repeatedly as the “Next Eleven”² (Next-11 or simply N-11) (Wilson, D., A. Stupnyska. 2007). These countries may be able to follow the model of the BRICs and in the decade of 2010s rearrange the map of the world economy, making the distribution of incomes more equitable. 40 percent of the global GDP growth can take place in the N-11.

From the Next-11 four countries stand up on their size, population and current economic strength; which is indicated by the acronym MIST. According to Jim O'Neill's definition; Mexico, Indonesia, Korea and Turkey constitute the second generation of emerging countries. The economic strength of the MISTs has doubled in the recent years. In 2011, their total strength has surpassed Germany and their finances have been stabilized too. The MISTs expose respectively 1 percent of the global GDP. Therefore, the term of emerging economies is no longer accurate to them. The MISTs do not have to replace the BRICs. The BRIC countries' growth from 2001 to 2010 were copied by them and their share of GDP continue to grow too. By way of explanation: the MISTs can become the BRIC of the decade.

¹ In 2010, analysts expected that Turkey or Indonesia will join the BRIC countries, but quite surprisingly South Africa was invited to the annual conference of the BRIC countries. The Republic of South Africa became the official member of the group in April, 2011; from henceforth the group is called BRICS.

² The Next Eleven are Bangladesh, Egypt, Indonesia, Iran, Korea, Mexico, Nigeria, Pakistan, the Philippines, Turkey and Vietnam

Address for correspondence: József Fekete, Zsolt Radics, University of Debrecen, Károly Róbert University College
e-mail: zbujdoso@karolyrobert.hu, radicszs@delfin.unideb.hu, jozsef-fekete1988@gmail.com

Table 1. Comparison of BRIC and MIST countries

	BRIC	MIST
Ease of Doing Business Index (avg. rank)	117	65
Number of people aged 20 to 50 (2010)	1.65 billion	0.26 billion
Total economic output (2011)	13.5 trillion USD	3.9 trillion USD
Average annual GDP growth (2011)	5.8 %	5.6 %

Source: Bloomberg Businessweek, 2012; Data: IMF, World Bank, UN

In 2009, Michael Goeghan, the former CEO of the HSBC Group coined the CIVETS³ acronym. These nations have young and growing populations; they are expecting to have rapid growth of domestic consumption, therefore they will be less dependent on foreign demand⁴.

Turkey is separated from the Arabic countries of the Middle East because of its heterogeneous social, political and economic elements, as well as its unique history (Pamuk 2008). Thanks to its special geographic location, Turkey functions as a bridge between Europe and Asia. Turkey is connected to the European Union with strong economic ties, more than half of its trade is transacted with the EU (Takács I., Takács, György K. 2004, Altunisik et al. 2011). Turkey applied for an associate membership in the European Union in 1959 and for full membership in 1987. In 1995, the customs union between Turkey and the European Union came into affect (Adaman, Arsel, 2008) Turkey's accession effort generates division in the European Union: Great Britain favors the accession of Turkey as soon as possible; however Germany prefers to think of alternative solutions; as Turkey would be the second most populous member of the EU after Germany. This would imply the destabilization of EU policies, since many Turkish representatives would be in the European Parliament. "Everyone is talking about BRIC countries and rapid growth in economies of Brazil, Russia, India, and China. We think that Turkey is a BRIC country of Europe,"— said David Cameron, the British Prime Minister in 2010, referring to the fast-growing BRIC group.

The purpose of this article is to introduce the economic and geopolitical similarities between the BRICS and Turkey. Both Turkey and the BRICSs are populous, young age structured countries. They have increasingly influential roles in global economy and politics. The measurable economic benefits of joining the BRICS for Turkey are the export growth, ROI, GDP/GNI; therefore prosperity. If Turkey cannot join the EU in the next 10

years and tighten the economical integration with the EU members, the cooperation with the BRICS can support the development.

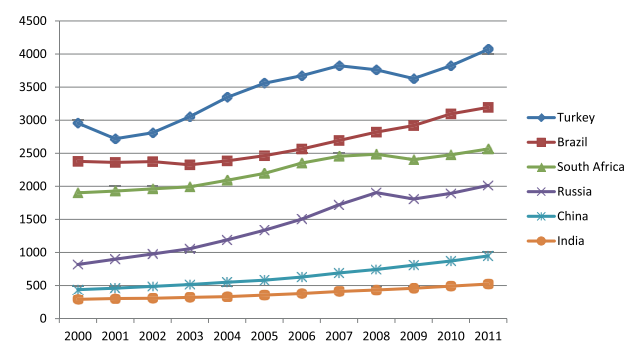
Material and methods

The research is based on a variety of English-language papers and researches/materials. The presentation of different economic features is based on economic institutions (e.g., World Bank Group), organizations (e.g., CIA) general and statistical data submitted by economic and regional development plans. As numerous papers and articles are dealing with this issue, a plenty of other newspapers started to work on this topic.

The changes in macroeconomic indicators of BRICS

The BRICSs have the quarter of the Earth's land; nearly the half of the global population and almost the third of the nominal GDP too. In 2012, in virtue of the CIA World Factbook statistics of the BRIC(S), their population reached 2.93 billion people, while a growing number "climbs" to the middle class (which reduces the proportion of people living below poverty line). The number people can who afford the high-priced products is increasing (Figure 1).

Figure 1. Household final consumption expenditure per capita⁵, BRICSs and Turkey (constant 2000 USD)



Data: World Bank Group 2012, own edition

³ The CIVETS are Columbia, Indonesia, Vietnam, Egypt, Turkey and South Africa

⁴ Other popular acronyms: At the end of 2010, the Spanish bank giant BVA believed that the BRIC as an acronym had become obsolete and the initiated the replacing of it by the concept of the EAGLE countries. The EAGLE stands for the Emerging And Growth-Leading Economies. The "eagles" include the BRIC countries, Korea, Indonesia, Mexico, Turkey, Egypt and Taiwan. While clustering, instead of the size, the GDP growth was used. In 2011, Fidelity Investments considered the MINT countries as the engine of the future development: Mexico, Indonesia, Nigeria and Turkey. Japanese economists considered the VISTA countries to be the most promising emerging markets: Vietnam, Indonesia, South Africa, Turkey and Argentina.

⁵ Household final consumption expenditure per capita (private consumption per capita) is calculated using private consumption in constant 2000 prices and World Bank population estimates. Household final consumption expenditure is the market value of all goods and services, including durable products (such as cars, washing machines, and home computers), purchased by households. It excludes purchases of dwellings but includes imputed rent for owner-occupied dwellings. It also includes payments and fees to governments to obtain permits and licenses. Here, household consumption expenditure includes the expenditures of nonprofit institutions serving households, even when reported separately by the country. Data are in constant 2000 U.S. dollars.

China and India BC were the world's two most dominant "states". These two countries culturally and economically exceeded other nations for centuries. In the 1500s, Turkey was the largest and most developed empire of Europe and the Middle East. After the industrial revolutions and the colonization these countries have also become colonies. Europe and the United States became the most developed territories of the world. The main goal of these countries is that they would like to have the most significant role in the world's economy. China has turned into the world's largest producer following the export-oriented model; while India has become "the world's service center". The situation of Brazil and South Africa is paradoxical. Since the colo-

nization started to take part in the world economy, and partly this is due to the rise of their economics, along the import substitution policy. Because of its favorable climatic conditions and number of agricultural commodities, Brazil has been a world leader in the export of many products (e.g. soy, sugar cane, beef, coffee) (Williams S. 2011). Russia after the collapse of the Soviet Union, turned into Europe's most important provider of gas and oil. This status fundamentally determines the Russian economy. The country continued to evolve, productivity increased, unemployment reduced and living standards increased. Russia depends on the energy exports because of the growth. It is a factor that makes the economy vulnerable.

Table 2. The main parameters of the BRIC(S)s and Turkey

Features	Brazil	Russia	India	China	South Africa	Turkey
Area	8 514 877 km ²	17 098 242 km ²	3 287 263 km ²	9 596 961 km ²	1 219 090 km ²	783 562 km ²
Percentage of Global	5.72%	11.48%	2.21%	6.44%	0.82%	0.53%
BRIC(S)+ T altogether	26.67%					27.19%
Population	199 321 413	142 517 670	1 205 073 612	1 343 239 923	48 810 427	79 749 461
Percentage of Global	2.84%	2.03%	17.16%	19.13%	0.70%	1.14%
BRIC(S)+ T altogether	41.85%					42.99%
GDP (in USD)	2 425 billion	2 509 billion	4 735 billion	12 380 billion	578 billion	1 125 billion
Percentage of Global	2.91%	3.01%	5.69%	14.87%	0.69%	1,35%
BRIC(S)+ T altogether	27.19%					28.54%

Data: CIA World Factbook 2012, own edition

Turkey's population, according to the 2009 census data, is 72.5 million people (it would be the second most populous country in the EU in case of accession). The annual population growth rate is 1.45 percent (in the '50s it reached 3 percent). Half of the population is under 29 years old. (Table 2) The young age structure of Turkey today is the impulsive force of economic development. The United Nations predicts that by 2050, Turkey's population will be over 90 million people. Since the AKP⁶ has been governing, the distribution of incomes is equalizing, the middle class swells: the value of Gini index was 43.42 in 2003, according to the latest data, in 2009 it reduced to 38.95 (Bank A, Karadag R. 2012; Data: World Bank Group)

The BRICs and Turkey do not have pension problems, the labor force is growing. Due to the high population growth (excluding Russia), the population pyramid has the ideal shape, for the high number of contributors there is no problem of support the expectedly growing number of pensioners. In these countries, the trend is also noticeable that more and more people have fewer children, so society slowly begins to aging, labor force will begin to recede. The United Nations demographic forecast projects that the share of people over 65 years of Brazilian, Russian, Indian and Chinese society will increase by 46 percent by 2020. (Table 3)

⁶ AKP – Turkish: *Adalet ve Kalkınma Partisi* – Justice and Development Party, a centre-right political party in Turkey, founded in 2001.

Table 3. The economic indicators of the BRI(S)s and Turkey

Features	Brazil	Russia	India	China	South Africa	Turkey
GDP (in USD)	2 425 billion	2 509 billion	4 735 billion	12 380 billion	578 billion	1 125 billion
GDP – per capita (PPP)	12 000 USD	17 700 USD	3 900 USD	9 100 USD	11 300 USD	15 000 USD
GDP – real growth rate	1.30%	3.60%	5.40%	7.80%	2.60%	3%
GDP – composition by sector	agriculture: 5.4%	agriculture: 4.4%	agriculture: 17%	agriculture: 9.7%	agriculture: 9%	agriculture: 8.9%
	industry: 27.4%	industry: 37.6%	industry: 18%	industry: 46.6%	industry: 26%	industry: 28.1%
	services: 67.2%	services: 58%	services: 65%	services: 43.7%	services: 65%	services: 63%
Labor force	107.1 million	75.24 million	498 million	795 million	17.9 million	27.1 million
Median age	29.6	38.8	26.5	35.9	25.3	28.8
Unemployment rate	6.20%	6,20%	9.90%	6.40%	24.40%	9%
Gini index	51.9	42	36.8	48	65	39
Inflation rate (consumer prices)	5.50%	5.30%	9.20%	3.10%	5.20%	9.10%
Export (in USD)	256 billion	542 billion	309 billion	2 021 billion	101 billion	154 billion
Import (in USD)	226 billion	358 billion	500 billion	1 780 billion	107 billion	225 billion
Public debt in percentage of GDP	54.90%	11%	51.90%	38.50%	43.30%	40.40%
Reserves of foreign exchange and gold	371 billion USD	561 billion USD	256 billion USD	3 549 billion USD	55 billion USD	93 billion USD

Data: CIA World Factbook 2012, own edition

Thanks to the economic reforms even The Global Economic Crisis of 2008-2009 couldn't break off the development BRIC countries (Felton, Reinhart, 2009; Frankenstein 2010). They turned into the winners of the crisis that have been led by China (Berlatsky, 2010). In 2010, the BRICs combined GDP was more than 75 percent of the Goldman Sachs 2003 forecast (Wilson D. et al. 2011). By 2011, the BRIC countries have been included in the list of the world's 10 largest economies by GDP.

China's export-driven economy had been changed to increase domestic consumption, as European and American outlets suffered from serious crisis. Currently, it seems that the Chinese model of economic stimulus works, which is evidenced by the stable economic growth of 7.8 percent as well. Brazil survived the crisis similarly well, despite the fact that commodity prices

have fallen greatly; the Brazilian government did not start to panic and stabilized forest management, while the economy has begun the transformation towards environmentally friendly technologies. At present, Brazil has 1-2 percent annual growth compared to 7 percent in recent years. Several experts maintain that this result leads back in the European Union crisis.

Disciplined financial structures have been developed that are able to follow the rapid changes in the market and attract foreign investment. The companies in the BRICS become larger and more complex entities, so they need an increasing number of high-quality labor force, which is very difficult to obtain. The rapid development has significant risks as well. The local managers considered climate change as the most critical factor in long-term.



Figure 2. FTSE All-World BRIC Index and FTSE Turkey Index between February 2008 and February 2013

Source: Bloomberg, 2013; Data: Bloomberg

The FTSE All-World Index and the FTSE Turkey Index have risen over the last five years apart from the crisis' months. These indexes tracking movements of the most liquid and the most capitalized companies of the BRICs and Turkey, which is closely related to a country's economic performance.

These countries have reached the level that they can manage to export capital to other countries in the world. Capital, goods and labor movement of developing countries is growing faster now, than the trades between the developed and developing countries. They can offset the impacts of slowdown in developed countries.

In the growth of BRICS the weight of commodity exports and low value-added products are increasingly reduce. India and emerging Asian countries provide more than quarter of IT services market. This ratio is more likely to grow as the IT sector itself. The domestic demand has increasingly important role reducing exposure to the export.

However, in a few words negatives have to be mentioned: China's development seemed to be unshakeable, however due to structural weaknesses it became more difficult to maintain economic growth. Part of the problem is the medium-term dependence from exports and investments. Brazil as traditional exporter also faces similar problems (Tandon, Shome, 2009). Russia, as the world's second-largest oil producer fights with oil export decrease and capital outflow. In each of the BRICS environmental issues are became more significant (deforestation, air and water pollution). The higher cost of production is also a problem which is partly related to the introduction of environmentally friendly technologies (van Agtmael 2012; Atale 2012).

Turkey showed one of the most significant developments in the last decade not only in the Middle East, but the global economy. In previous years, thanks to the economic success it has been promoted the world's seventeenth most powerful economy. Turkey is clearly the region's leading economic power.

The stabilization of economy has been caused by political reasons. In 2003, the still governing Justice and Development Party (AKP) led by Recep Tayyip Erdogan

came to power. Previously, the weak coalition parties because of the lack of agreement could not carry through any serious political and economic programs. During the one-party government the elaboration and execution of economic and development plans have been more effective. The Turkish economic performance has been surging over a long period. In 2001, following the Turkish economic crisis reforms had been made in the financial and public sector which had stabilized them. Within a short time Turkey managed to produce sustained growth path until the global economic crisis broke out in 2008. By 2006, the inflation rate dropped to 7 percent from 68 percent (Önis et al. 2007). Due to the reform package the exports continued to grow, Turkish currency was strengthening and renewed.

If examining the Turkish economic sector, it can be said that more than half of the employees working in the service sector, the agricultural population is constantly decreasing in favor of the other two sectors, but it is still incredibly high. Among other things, this is due to the fact that the country is self-sufficient in catering. In the region Turkey has almost unprecedented large water resources, which offers wide spectrum of producing grains, vegetables and fruits. In the mountainous areas livestock is the most common.

The country's industry still has a crucial role in the economic growth. For the first decade of the 21st century, the construction and contracting sector and the electronics became the key sector of the Turkish economy. Also, the agriculture-based food industry and textile industry, the world-class motor vehicles and automotive products became significant (Altug, Filiztekin 2006). Compared to 2003, five times more cars were sold in the domestic market, a total of more than half a million. Turkey's export is growing and expanding continuously having the EU as its main foreign trade partner. In the service sector the tourism, the trade, the transport and the communications are dominant. Because of Turkey's rich historical and cultural heritage, favorable climate and geographical location Turkey is a very popular tourist destination. The fiscal balance is further enhanced by tourism and the FDI, which is more than 4-5 percent of the GDP.

Turkey's foreign trade has grown by nearly 600 percent in the last 15 years. Between 2006 and 2012 foreign trade almost doubled despite of the global economic crisis. However, growth is not evenly distributed among the trading partners. For example the growth of trade with Russia (mainly because of construction investments) and China exceeded the growth of trade with the U.S and the United Kingdom.

In 2011, Turkey was the 32nd largest exporter and the 20th largest importer globally. Its most important trading partners are the EU (57 percent of exports, 40 percent of imports – thanks to the customs union), Russia (energy imports) and the United States. The neighboring countries also have a significant role in trades.

Turkey and the EU have deep trade ties: Turkey is the fifth largest importer and seventh largest exporter of the EU (Kozak 2012). Turkey exports mainly agricultural products, textile products and accessories to the EU, wherefrom machinery, transport equipment and chemical products are imported.

Turkey is a net importer because of its negative foreign trade balance. As a consequence, Turkey is very reliant on foreign capital. It has to find growing markets to sustain the economic growth. The aim of the Turkish foreign trade strategy is the diversification of the economical relations, which take place in reducing trade with EU members and increasing the volume in the countries of the Middle East, North Africa and Asia. The process has already started before the global economic crisis, but the euro crisis has accelerated this process. The relationships are developing faster with neighbouring countries and the so-called "Turkish republics".

It can be observed that in Turkey the low production costs, the available young labor force and the favorable economic environment represent competitive advantage compared to other countries.

Before the global financial crisis, Turkey maintained fiscal discipline demanded by international markets. There has been a downward trend in inflation, and important reforms have been introduced in all areas of the economy. In 2008, when the global economic crisis out broke; Turkey "greeted" the crisis with strong banking sector, well planned budget and huge political stability (Dogan 2012).

The biggest losers of the crisis were the automotive industry, construction and energy sectors. The production volume of the Turkish automotive industry fell by 33 percent in 2009. In the global economic crisis, the economic recession was slowed down by tourism, where the growth was progressive. In 2009, the country's tourism revenue exceeded 20 billion USD, which was 17 percent of total export revenue. Turkey had 27 million inbound tourists as well. Accordance with World Tourism Organization, the Turkish tourism is among the main beneficiaries of the crisis, due to the price-value ratio of tourist services.

In 2010, the rising of foreign capital invests compensated the budget deficit and by that the conditions for economic growth were created. The re-launch of the investments are also encouraged for domestic companies. Despite of the restricted loan application by the means of the leverage of new loans and with the stock liquidity and equity inflated by capital issue created old/new jobs, which contributed to the decrease of the unemployment.

The return on investment (ROI) rate is currently more than 6.5% in Turkey. The rate is greater than that of most European Union countries, so Turkey became the short-time winner of the euro crisis. The high ROI may further increase foreign direct investment to GDP ratio with the potential for long-term growth. In 2010, 21 new companies entered to the Istanbul Stock Exchange; industrial output increased by 16.9 percent; the unemployment rate has dropped by 6 percent compared to 2008.

Turkey has an advantage that the ongoing eurozone crisis (Elitok, Straubhaar, 2010) only moderately effects Turkey. Many companies, that leave southern EU member states chose Turkey as a new production center, since the investment trust does not wavered in this country. In those countries, which struggle against crisis markets are decreased, therefore, Turkey quickens its relationships with China and the Arab countries to compensate for the loss of export revenue.

The BRICS, as a political factor

BRIC(S)' heads of state held their first summit in Yekateringburg in 2009, then Brasília in 2010, in the Chinese city Sanya in April, 2011 (complete with South Africa). In 2012, they met in New Delhi. In 2013, at the end of March their fifth summit will be held in Durban, South Africa. The main themes will be development, integration and industrialization in Africa.

The BRICS work primarily to animate the trade between each other. In 2011, they decided to create a liaison group. One of the most important tasks of the group is the establishment of joint institutions and enhancing co-operation among themselves. As part of the cooperation, Gazprom was created its Latin American regional headquarters in Brazil. The most growing cooperation is between China and Brazil. Brazil is taking part in co-operation with raw materials and agricultural products, while China exports capital and finished products to Brazil.

In recent times, it seems they would like to form a political axis against the West, since 20th century's economic crises originated in Europe or the U.S (Keating 2012). They work jointly to overthrow the hegemony of the American dollar with a Chinese origin "super-currency", as the continued devaluation of the dollar has negative effect on their economy. Prices of their products are rising relatively and they are harder to

sell. They do not want to pay for the consequences of the European and American economies' decline and debt. In 2012, India had proposed the creation of a special financial institution in addition or against the World Bank, which would support the revitalization of the economic relations and investment financing. This financial institution would also encourage the development of other developing countries (Shappell 2011). The less developed countries grow faster than the developed ones, because it is easier to replicate and take over the advanced technologies like invent them (The Economist 2011).

Turkey and Indonesia could be eligible for the membership because of geopolitical and economic reasons. In 2008, investors have shunned Indonesia and Turkey, since then they considered being the world's largest emerging markets, based on almost every financial index-number, economic growth returned to pre-crisis level. They follow the "footsteps" of the BRIC. They are not direct rivals of the BRICS, all parties could benefit of the cooperation. If Indonesia would join, the South East Asian markets would be closer. If Turkey would get the membership, geopolitical diversification would extend (Marotta 2008). If it happens at the same speed as South Africa's case in 2010 that would mean that sufficient consensus among the members is enough for a new member's enrollment. In this case there would be a tough contrast between the BRICS and the EU, where the pledge have to suit for very strict criteria, which will be implemented throughout a multi-year procedure.

Edward Snyder, dean of Yale School of Management believes that the BRIC(S) acronym is outdated. Turkey should be also mentioned at the same level as these countries, because it has grown into a key member of the global economy. He believes that the country's growing economy and a favorable age structure will play an important part in the transformation of the world economy. In the next decade Turkey will be in a completely new position, he said, *"I believe that in ten years' time this nation's economy will be amongst the world's largest ten. In the upcoming years, Turkey will display its economic leadership qualities. Thirty years ago, the United States, Europe and Japan dominated the global economy. However, this is now changing. The world is becoming increasingly flat. (...) Turkey is not just an important country, it is a very important country. Turkey has become one of the world's pivotal players. I believe that Turkey has reached the level of BRIC nations. This definition however has become outdated and needs to be updated immediately"* (Sabah 2012).

According to the survey of the TAVAK Foundation in the last decade, the EU accession support fell from 85 to 17 percent in Turkey. The main reason is that the Turks feel they are rejected by the "Old Europe". Considering that the country's population under the age of thirty, it seems to prove that the young people think the EU accession has insufficient benefits for them. This survey

also highlights another interesting fact: 46 percent of Turks would favor closer ties with Russia and its neighbors, 28 percent supports cooperation with BRICS, 21 percent would forge closer ties with the ECO (Organization of Economic Cooperation) countries (like the "Turkish republics", Iran and Pakistan).

It is a general opinion that the BRICS treat each other as equal, it can also enhance the attractiveness of the grouping for Turkey, as it considers the EU members states don't respect enough its results.

In September 2012, Turkish Economy Minister Zafer Caglayan said the EU will end "begging" to Turkey joining, though the Turks will be the ones who decide whether or not they want to join. He said that EU has not been honest with them, even then, when they fitted Maas-tricht criteria.

In February 2013, Prime Minister Recep Tayyip Erdogan noted: *"But is the EU a sine qua non for Turkey? Let me say that too, it is not something we can't do without. It is not the end of the world if they don't accept us to the EU. And the world is still here. We are still continuing on our path in a stable manner."*

Conclusions

In Eurasia, Turkey could become the center of average-quality products and high-tech manufacturing. By 2014, the Turkish industry would try to achieve growing competitiveness and accelerated transformation, which leads to increased export earnings from the production of high value added products, not forgetting the minimization of adverse effects which threatens the population and the environment. China and India become major players in the global economy; Turkey can no longer rely on cheap labor force, which was advantage in the competition so far. With the more accurate implementation of the properly structured economic strategy, the value-addition of production can be further enhanced and the social inequalities can be further reduced as well.

Because of the fast growing East Asian countries and the margins of the EU's economic growth, Turkey's geographical location is increasingly significant. Compared to its neighbors Turkey's dynamically growing economy, developing infrastructure network and its wide, young market stitch ever closer cooperation with the European Union. Increasingly likely that the Central Asian and Middle Eastern oil and gas pipelines to Europe will be build via Turkey. The EU's energy dependency is a very important aspect (Guzal-Dec, Zwolinska-Ligaj 2010). These attributes place Turkey to the center of global investments. Turkey has the potential to be the leading economy in the region. The trend can also continue that more and more European multinational companies decide to outsource their productive activity to Turkey. Due to the growth of foreign investments and the increasing number of tourists Turkey turned into a preferable economic partner.

The IMF also had acknowledged that the government has recognized the importance of increasing national savings, which are essential to the development of a sustainable growth model. One of the credit rating agencies, Fitch Ratings also applauded Turkey.

The year 2013 is expected to bring new developments. More gigantic infrastructure projects have been started, and new ones have been announced (road and railway developments, industrial plants, power plants). The inflation rate was 6.2 percent in 2012, which was the lowest in the last 45 years (Financial Times 2013).

The outlook is favorable between 2012 and 2017 with an average of over 5% continuing economic growth, single-digit inflation and the budget deficit below 2% can be expected. In the OECD countries, the average growth rate during this period is estimated to be 2.4 percent

By 2023 (the 100th anniversary of the founding of the Republic of Turkey); Turkey's government expects that the number of incoming tourists will be doubled and reach 63 million people. That would make Turkey one of the world's five most visited destinations (The Guardian 2011).

Turkey's economic growth is hindered by inflation, dependence on foreign capital and current account deficit (due to energy imports). Another problem is that people are saving less because of the increased consumption, which has potential to cause serious problems during a recession. Turkey may discourage investors by reinforcing its relations with Iran. Turkey definitely needs to improve in two segments: the number of years spent in education system should increase as the proportion of graduates, and high-tech sectors should increase the proportion of total exports. It is also very important that the population must increase their savings.

In 2011, Center for Economics and Business Research (CEBR) presented its annual global economy report. The report stated the European countries will be passed by the emerging countries by 2020. In 2011, Brazil has overtaken Britain based on the value of the gross domestic product, and, thus, Brazil is the world's sixth largest economy. CEBR also forecasted that by 2020 China will become the world's second largest economic power. By 2020 Russia is expected to rank fourth and India to be ranked fifth. This also means that the largest European economies continue to slide down in the global economic rankings. In terms of GDP per capita this is not true, because of the huge the gap between developed countries and the emerging ones.

The original "World in 2050" study created by Price-WaterhouseCoopers (PwC) in 2006 covered the 17 largest economies: the G7 (France, Germany, Italy, Japan, the UK, the US and Canada) plus Spain, Australia and South Korea; and the E7 (Brazil, Russia, India, China, Indonesia, Mexico and Turkey). The extended 2013 study – titled "World in 2050 The BRICs and Beyond:

Prospects, challenges and opportunities" – also includes Vietnam, Nigeria, South Africa, Malaysia, Poland, Saudi Arabia and Argentina.

John Hawksworth, PwC Chief Economist and co-author of the report, explains: "*The global financial crisis has hit the G7 much harder than the E7 in the short term. And it has also caused downward revisions in the estimates of longer term trend growth in the G7 – particularly those economies in Europe and the US that had previously relied on excessive public and private borrowing to drive growth.*"

According to the Golden Sachs' forecast the E7 could overtake the G7 before 2020. By 2050 China, the US and India could be by far the largest economies – and after a big gap, Brazil in fourth place ahead of Japan. Turkey could overtake Italy, and Nigeria could rise up.

If the BRICS countries recognize the opportunity to gain a valuable ally, Turkey would also find its calculations.

Turkey is going to face a dilemma soon. It has to be decided whether to strive at all costs to become the EU's new southeastern member state, or as opposed to that, evolve in "isolation" (in cooperation with the BRICS) to become a similarly significant economic power in the Middle East like the Ottoman Empire?

References:

1. Adaman D., Arsel M. (2008), *European Union and Turkey: who defines environmental progress?*; International Journal of Middle East Studies, vol. 40, pp. 541-543
2. Altug S. G., Filiztekin A. (ed.) (2006), *The Turkish Economy: The Real Economy, Corporate Governance and Reform*; Routledge, 272 p.
3. Altunisik M.B., Kirisci K., Tocci N. (2011), *Turkey: Reluctant Mediterranean Power*; Mediterranean Paper Series, The German Marshall Found of the United States 2011, 68 p.
4. Atale N. (2012), *A Decade of BRICs: Prospects and Challenges for the Next Decade*; Vidwat: The Indian Journal of Management; Vol. 5 Issue 2, 16 p.
5. Bank A., Karadag R. (2012), *The Political Economy of Regional Power: Turkey under the AKP*; GIGA Research Unit: Institute of Middle East Studies No 204.
6. Berlatsky N. (ed.) (2010), *The Global Financial Crisis*; Gale Cengage Learning, 224 p.
7. Cairns, A., and K. Meilke (2012), *The Next-11 and the BRICs: Are They the Future Markets for Agrifood Trade?*; Working Paper No. 2012-03, Canadian Agricultural Trade Policy and Competitiveness Research Network (CATPRN)
8. Carter C.S. (2012), *Emerging New Markets*; Multi-Lingual October/November 25-28 pp.
9. Dogan T. T. (2012), *Macroeconomic Variables and Unemployment: The Case of Turkey*; International Journal of Economics and Financial Issues Vol. 2, No. 1, pp. 71-78

10. Elitok S.P., Straubhaar T. (2010), *The Turkish economy - A winner of the Euro crisis?*; HWWI Policy Paper, pp. 3-14.
11. Felton A., Reinhart C.(ed.) (2009), *First Global Crisis in 21st Century – Part II*; VoxEU.org Publication, 374 p.
12. Frankenstein J. (2010), *The “BRICs” - Still Under Construction*; New York: Northeast. Business & Economics Association (NBEA), pp. 458-462 .
13. Guzal-Dec, D, Zwolinska-Ligaj Magdalena (2010), *Siec Natura 2000 w swietle opinii wojtow i radnych reprezentujacych gminy objete europejska siecia ekologiczna*; Wies i Rolnictwo (Village and Agriculture), vol 146 N.1. pp. 171-186
14. Kasaba R. (ed.) (2008), *The Cambridge History of Turkey, Volume 4: Turkey (Creation of the Modern Middle East)*; Cambridge University Press, 600 p.
15. Keating J. E. (2012), *More Than BRICS in the Wall*; Foreign Policy March/April 2012 http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/02/27/more_than_brics_in_the_wall (2012.10.18)
16. Kozak, S. (2012), *Changes in the structure of products and sales channels in the insurance sector in Poland and in the European Union in years 2002-2008*; Studia Ekonomiczne I Regionalne Nr 1 (V)2012 pp. 97-104
17. Marotta D. J. (2008), *Eastern Europe And Turkey: BRIC Wannabes*; Business Journal (Central New York); 10/10/2008, Vol. 22 Issue 41, pp. 23-24
18. O'Neill J. (2001), *Building Better Global Economic BRICS*; Global Economics Paper No. 66, Goldman Sachs
19. O'Neill J. et al. (2005), *How solid are the BRICs*; Global Economics Paper No. 134, Goldman Sachs
20. Ökten Ç. (2006), *Privatization in Turkey: What has been achieved?* in S. Altug, A. Filiztekin (ed.), *The Turkish Economy*, Routledge, pp. 227-251
21. Öniza B., Ziya K., Bakir M., Caner C. (2007), *Turkey's Political Economy in the Age of Financial Globalization: The Significance of the EU Anchor in South European Society & Politics*; Volume 12, Number 2, pp. 147-164
22. Pamuk Ş. (2008), *Economic Change in Twentieth Century. Is the Glass More than Half Full?*; in R. Kasaba (ed.): *Cambridge History of Modern Turkey*, Cambridge University Press, pp. 266-300
23. Shappell B. (2011), *Breaking Through the BRIC Wall*; Business Credit; March 2011, pp. 18-20
24. Takács I., Takács-György K. (2004), *Changes in capital efficiency in former European Union countries (1989-2001.)*; Kapital u poljoprivredi. (Capital in Agriculture.) International conference. 12 - 13 November 2004. Palic. Serbia. pp. 71-80.
25. Tandon S., Shome S. (2009), *The Cracks in the BRICs*; Annals of the University of Petrosani Economics; Vol. 9, Issue 4, pp. 273-282
26. Van Agtmael A. (2012), *Think Again: THE BRICS*; Foreign Policy, November 2012 pp. 76-79
27. Williams S. (2011), *Why is Brazil an Emerging Market Economy*; The University of Iowa Center for International Finance and Development
28. Wilson, D., and R. Purushothaman. (2003), *Dreaming with the BRICs: The Path to 2050*;
29. Global Economics Paper No. 99, Goldman Sachs.
30. Wilson D., A. Stupnyska. (2007), *The N-11: More than an Acronym*; Global Economics
31. Paper No. 153, Goldman Sachs.
32. Wilson D., Trivedi K., Carlson S., Ursúa J. (2011), *The BRICs 10 Years On: Halfway*
33. *Through The Great Transformation*; Global Economics Paper No. No. 208, Goldman Sachs.